

رابطه انسجام گروهی و اثربخشی تیمی دانشجویان دختر و پسر شرکت کننده در یازدهمین المپیاد ورزشی دانشجویی کشور

امین شرری^۱، محمود گودرزی^۲، زینب آنت^۳، امید جمشیدی^۴

تاریخ پذیرش: ۹۲/۵/۲۶

تاریخ دریافت: ۹۱/۱۲/۱۶

چکیده

در ورزش‌های تیمی، انسجام گروهی از عوامل مهم در اثربخشی افراد به عنوان اعضای تیم محسوب می‌شود. لذا هدف از تحقیق حاضر بررسی رابطه انسجام گروهی و میزان اثربخش بودن یک فرد در کمک به اهداف گروهی تیم بود. جامعه آماری تحقیق حاضر را دانشجویان شرکت کننده در رشته‌های تیمی یازدهمین المپیاد ورزشی دانشجویی کشور (۱۳۹۱) شامل ۱۹۵۲ نفر تشکیل داده‌اند. از این میان ۳۲۲ ورزشکار با استفاده از جدول کرجسی و مورگان، از بین ۲۴ تیم ورزشی به صورت خوشه‌ای انتخاب شدند. ابزار اندازه‌گیری تحقیق شامل پرسشنامه ۱۸ سوالی محیط گروهی کارون، ویدمایر و براولی (۱۹۸۵) (GCS) استفاده شده است و پرسشنامه اثربخشی در تیم حاصل از تحقیق بیلی بتمن و کولین ویلسون (۲۰۰۲) می‌باشد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز از آمار توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار و آمار استنباطی شامل ضریب همبستگی پیرسون و آزمون t مستقل در نرم افزار SPSS استفاده گردید. سطح معنی داری $p < 0/05$ در نظر گرفته شده است. نتایج تحقیق نشان داد که رابطه مستقیم معنی داری بین انسجام گروهی و اثربخشی شرکت کنندگان در رشته‌های تیمی المپیاد ورزشی وجود دارد ($r = 0/731, p = 0/001$). نتایج آزمون t مستقل نیز نشان داد که تفاوت معنی داری بین انسجام گروهی و همچنین اثربخشی در دو گروه دختران و پسران وجود ندارد. مؤلفه جاذبه گروهی فرد - اجتماعی از مؤلفه‌های انسجام گروهی دارای بیشترین رابطه با اثربخشی است.

واژگان کلیدی: انسجام گروهی، اثربخشی تیمی، المپیاد ورزشی، جاذبه گروهی فرد - اجتماعی

۱. دانشجوی دکتری دانشگاه خوارزمی تهران (نویسنده مسئول) Email: amin_sharari1366@yahoo.com

۲. استاد دانشگاه تهران

۳. کارشناسی ارشد دانشگاه تهران

۴. دانشجوی دکتری دانشگاه مازندران

مقدمه

اعضای یک تیم فوتبال، دانشجویان یک کلاس، کودکان همبازی در یک محله، اعضای یک حزب سیاسی و غیره از گروه‌های اجتماعی هستند. گروه‌های اجتماعی معمولاً از افراد با علایق مشترک هستند که میان آن‌ها روابط متقابل اجتماعی وجود دارد. امکان وجود ارتباط متقابل، یکی از عناصر اصلی در ساخت گروه اجتماعی است و از این رو خانواده‌ها، گروه‌های دوستان و گروه‌های ورزشی همه در ردیف گروه‌های اجتماعی قرار می‌گیرند (مرادی، ۱۳۸۳). ویژگی مشترک همه این گروه‌ها پیوندی است که افراد گروه را برای رسیدن به اهداف با یکدیگر نگه می‌دارد. قدرت این پیوند میزان انسجام گروه را مشخص می‌سازد، که این انسجام و پیوستگی ویژگی مشترک همه این گروه‌ها می‌باشد (انشل، ۱۳۸۰). با توجه به تعریف کوزلوسکی و بل (۲۰۰۳) یک گروه به دو یا چند نفر گفته می‌شود که با همدیگر تعامل اجتماعی دارند و اهداف مشترکی را دنبال می‌کنند. مورهد و گریفین همچنین گروه را این‌طور تعریف می‌کنند: دو یا چند شخص که با یکدیگر تعامل دارند به صورتی که هر شخص بر دیگری تأثیر گذاشته و تأثیر نیز می‌پذیرد.

تحقیق درباره انسجام گروهی در تیم‌های ورزشی به اوایل دهه ۵۰ برمی‌گردد؛ جایی که محققان روانشناسی اجتماعی به بررسی ارتباط بین همبستگی و کارایی تیمی پرداختند. در این پژوهش‌ها نشان داده شده، افرادی که انسجام و کشش آن‌ها بیشتر است، نسبت به افراد دیگر گروه کارا تر و مؤثرتر هستند (اسمیت، ۲۰۰۷). کارون (۲۰۰۲) در نتایج تحقیق خود گزارش کرد که در ورزش‌هایی که فعل و انفعالات قابل ملاحظه و همکاری و هماهنگی زیادی در بین بازیکنان آن وجود دارد (مانند فوتبال، والیبال و ...) برای موفقیت تیمی سطوحی از انسجام گروهی مورد نیاز است. علاوه بر این موفقیت تیمی، نوع تکالیف و وظایف در تیم‌های ورزشی، سطح مهارت و تجربه ورزشکاران نیز دارای رابطه معنی‌دار با انسجام گروهی هستند. لاورز و همکاران (۲۰۰۷) نیز در مقاله خود به اهمیت ویژگی‌های فردی در روابط بین فردی و انسجام اجتماعی اشاره کرده‌اند. توانایی شناخت احساسات، نقاط ضعف و قوت خویش و عوامل به وجود آورنده آن‌ها، توانایی درک احساسات دیگران، واکنش‌های مناسب در برابر افراد و توانایی مدیریت روابط خود با دیگران، از جمله توانمندی و ویژگی‌های شخصیتی است که به نظر می‌رسد در این مقوله مهم و اساسی باشند.

اعتقاد عمومی مربیان ورزش‌های گروهی بر این است که اعضای تیم برای موفقیت به داشتن احساس اتحاد گروهی، اتفاق و انسجام نیاز دارند، سال‌های متمادی چنین فرض کرده‌اند که احساس‌های مثبت در بین اعضای تیم به عملکرد ورزشی بهتر می‌انجامد. مربیان اصرار

می‌کنند که اتحاد تیمی اساس موفقیت است و در نتیجه فنونی را به کار می‌برند تا به روح صمیمیت و یگانگی در بین بازیکنان مطمئن شوند (بخششی هریس، ۱۳۹۰). اثربخشی قابلیت بهره‌وری از محیط برای کسب منابع ارزشمند جهت استمرار عملکرد است و افراد و تیم‌ها برای ارتقای سطح بهره‌وری و کسب رضایت هم برای خود و هم برای دیگران در جهت اثربخشی گام برمی‌دارند.

با توجه به تعریف فستینگر و همکاران (۱۹۶۳) انسجام اصطلاحی است که برای توصیف احساس جذابیت بین فردی و احساس تعلق به گروه توسط اعضاء و همچنین میل اعضاء به ماندن در گروه استفاده می‌شود. استیفن پی نیز انسجام را درجه یا میزانی دانست که افراد جذب یکدیگر می‌شوند و در ادامه در هدف‌های گروه سهیم می‌شوند، یعنی هر چه اعضای گروه بیشتر به یکدیگر جذب شوند و هدف‌های گروه با هدف‌های فردی اعضای گروه هماهنگ باشد، انسجام گروه بیشتر می‌گردد.

کارون (۱۹۸۱) انسجام را فرایند پویایی می‌داند که گروه تمایل دارد تا صمیمیت، وفاداری به یکدیگر و اتحاد و یکپارچگی در تعقیب اهداف گروه را تداوم بخشد.

در این زمینه پژوهشگران دو گونه متفاوت از انسجام را مشخص کرده‌اند:

(۱) انسجام اجتماعی: میزان جذابیت بین فردی در بین اعضای گروه یا میزانی که گروه اجازه می‌دهد شخص به هدف دلخواه خود برسد.

(۲) انسجام تکلیف: ارزیابی عینی ورزشکاران از سطح تلاش هماهنگ یا کار تیمی گروه هایشان، یا میزانی که نشان می‌دهد در تیم اعضای فردی به هدف‌های مربوط به خود می‌رسند.

انسجام گروهی (تیمی) همچنین شرط لازم برای نگهداری گروه می‌باشد و بدون نگهداری گروه یک تیم در تحقق اهداف و نتایج مشکل خواهد داشت (ویدمایر و همکاران، ۱۹۸۵). همچنین یوکلسون و همکارانش، انسجام تیمی را به عنوان یک ساختار چند بعدی تعریف می‌کنند که در آن اهداف و فعالیت‌های گروهی به خوبی توسعه داده شده و ارتباط بین اعضای گروه به صورت مثبتی حفظ می‌شود.

روان‌شناسان ورزش معتقدند تعیین هدف مشترکی که بتواند تلاش‌های گروه را متمرکز کند، برای دستیابی به موفقیت جنبه حیاتی دارد (سپاسی و همکاران). بنابراین احساس باهم بودن یک ویژگی تیمی است که انسجام گروهی نامیده می‌شود. در ورزش‌های گروهی، افراد با یکدیگر کنش متقابل دارند و موفقیت زمانی حاصل می‌شود که اعضای تیم به شیوه‌ای مؤثر و هماهنگ با هم کار کنند (لاری، ام، لیث، ۱۳۸۰).

انسجام گروهی، موضوع مطالعات وسیعی است که در زمینه کار گروهی (تیمی) مورد توجه قرار

گرفته است و محققان زیادی برای تعریف انسجام تلاش کرده اند.

در همین راستا کارون (۱۹۹۸) انسجام گروهی را مجموعه شبکه نیروهایی که هدف آن‌ها حفظ روابط اعضای تیم در جهت مقابله با نیروهای تجزیه کننده است تعریف کرده و این نیروها تحت تأثیر عوامل فرهنگی، اقتصادی و ابعاد و تجانس گروه قرار دارد.

رضائی نژاد و همکاران (۱۳۸۸) در تحقیقات خود به این نتیجه رسیدند که به نظر می‌رسد عواملی که موجب تغییرات سطوح انسجام گروهی می‌شوند، در تیم‌های دانشجویی تا حد زیادی متفاوت نیستند. یکی از این عوامل، سابقه حضور بازیکنان در کنار یکدیگر است که به طور معمول بیشتر تیم‌های دانشجویی به سرعت چهره عوض می‌کنند و بازیکنانشان جایگزین می‌شوند، همچنین اردوهای قبل از مسابقات در بیشتر تیم‌ها به یک اندازه و خیلی کوتاه مدت است. انتظار می‌رود سطوح انسجام گروهی این تیم‌ها (و نیز تیم‌های موفق و ناموفق) متفاوت نباشد. همچنین عوامل دیگری مانند میانگین سنی بازیکنان، فرهنگ بازیکنان، بزرگی و موقعیت تیم‌ها و غیره در بیشتر تیم‌های دانشجویی یکسان اند.

زاکارو و مک کوی (۲۰۰۶) نشان دادند که سطوح بالای انسجام تیمی برای موفقیت تیمی که نیازمند تعامل مربوط به وظیفه بیشتری است، بسیار ضروری است. همچنین انسجام گروهی می‌تواند تأثیر مثبتی در عملکرد گروهی داشته باشد. همچنین مولن (۲۰۰۵) نشان داد وقتی که اعضاء شروع به شناسایی تیم نموده و تمرکز بر نتایج می‌کنند با انسجام بالا تلاش می‌کنند که گروه به صورت کامل حفظ شود و در نتیجه احتمال زیست پذیری گروه بیشتر می‌گردد.

اوون (۱۹۸۵) نیز در مطالعه خود نشان داد که اعضای تیم با دارا بودن انسجام بالا، در مقایسه با آن عده که انسجام کمتری دارند، نقش مؤثرتری در تیم داشته و رضایت مندی آن‌ها بیشتر و نسبت به سایر اعضای تیم موفق هستند.

در محیط ورزشی، انسجام گروهی به عنوان فرآیندی پویا تعریف شده است که تمایل یک گروه برای پیوستن به همدیگر و باقی ماندن به صورت یک تیم را برای رسیدن به اهداف نشان می‌دهد. از طرف دیگر، انجام موفقیت آمیز هر کار گروهی مستلزم وجود همبستگی در بین اعضای گروه است. در ورزش و به خصوص در ورزش‌های گروهی، شرط لازم برای تحقق هدف مشترک، داشتن وحدت و انسجام گروهی است (لاری، ام، لیث، ۱۳۸۰).

اثر بخشی تیمی نیز می‌تواند به عنوان ارزش آن تیم برای ذینفعان خود تعریف شود (پریچارد، ۱۹۹۲). اثر بخشی از دیدگاه التون مایو، اهمیت عوامل احساسی و عاطفی مفهوم اجتماعی در مورد تلاش گروه، نیاز به تشخیص مدیریت و مهارت‌های بین فردی تعریف گردیده است.

در طی دهه‌های اخیر مهارت‌های بین فردی به عنوان جزئی اساسی در اثربخشی مطرح

گردیده است و امروزه افراد می توانند دیگران را برانگیزانند و عقاید مثبتی را در محیط رواج دهند و حسن همکاری با دیگران را ایجاد کنند. در همین راستا افراد تیم باید بتوانند به خوبی عمل کنند و روابط خوب و پسندیده ای را با سایر هم تیمی های خود داشته باشند. با توجه به آنچه گفته شد و تحقیقات کمی در این راستا تاکنون در خارج و داخل کشور انجام شده است و با توجه به اینکه بالا بودن انسجام گروهی می تواند تیم ها را در راستای تحقق و پیشبرد اهداف مشخص یاری رساند. ضروری است که این امر مورد بررسی قرار گیرد که آیا بین انسجام گروهی شرکت کنندگان رشته های تیمی دختر و پسر در یازدهمین المپیاد ورزشی کشور با اثر بخشی تیمی آن ها ارتباطی وجود دارد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر، به لحاظ هدف کاربردی و از نقطه نظر نحوه گرد آوری داده ها توصیفی از نوع پیمایشی می باشد، که به شکل میدانی انجام گرفته است. جامعه آماری این تحقیق تمامی دانشجویان دختر و پسر شرکت کننده در رشته های ورزشی تیمی یازدهمین المپیاد ورزشی دانشجویی می باشند (۱۹۵۲ نفر). از این میان ۸۳۲ نفر دانشجوی دختر و ۱۱۲۰ نفر دانشجوی پسر می باشند که نمونه آماری تحقیق با استفاده از جدول کرجسی و مورگان ۳۲۲ نفر هستند. از میان تمامی تیم های شرکت کننده در المپیاد ۱۰ تیم از تیم های شرکت کننده دختر و ۱۴ تیم از تیم های شرکت کننده پسر در نظر گرفته شدند و از میان آنها ۱۳۵ نفر از بین تیم های منتخب دختران و ۱۸۷ نفر از تیم های منتخب پسران به روش نمونه گیری خوشه ای انتخاب شدند. برای اندازه گیری انسجام گروهی از پرسشنامه ۱۸ سوالی محیط گروهی کارون، ویدمیر و براولی (۱۹۸۵) (GCS) استفاده شده است. پایایی این پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۱ به دست آمد. پرسشنامه یاد شده، انسجام گروهی را در مقیاس پنج درجه ای لیکرت در یک پیوستار از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم را اندازه گیری می کند. برای ارزیابی اثربخشی نیز از پرسشنامه ۳۱ سوالی که برگرفته از تحقیق بیلی بتمن و کولین ویلسون (۲۰۰۲) است، استفاده شده است. پایایی این پرسشنامه نیز با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۸ به دست آمد. پرسشنامه یاد شده اثر بخشی را در مقیاس پنج درجه ای لیکرت اندازه گیری می کند. تجزیه و تحلیل داده ها در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی صورت گرفته است، که در آمار توصیفی از میانگین، انحراف استاندارد و نمودار برای نشان دادن فراوانی و در بخش آمار

استنباطی پس از تأیید شرایط آمار پارامتریک، از آزمون همبستگی پیرسون و t مستقل در نرم افزار SPSS استفاده گردید. سطح معناداری آزمون‌ها نیز $p < 0.05$ در نظر گرفته شده است.

نتایج

در جدول شماره ۱، یافته‌های توصیفی نظیر میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر نمره انسجام گروهی و ریز مؤلفه‌هایش و همچنین متغیر اثربخشی به طور کلی ارائه شده‌اند.

جدول ۱. یافته‌های توصیفی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	حداقل نمره	حداکثر نمره	تعداد
اثر بخشی	۱۲۸/۴۷	۱۲/۸۸	۷۴	۱۵۴	۳۲۲
انسجام گروهی	۷۸/۵۴	۷/۶۶	۵۱	۹۰	۳۲۲
جاذبه گروهی فرد - وظیفه‌ای	۱۷/۴۵	۲/۰۵	۱۱	۲۲	۳۲۲
جاذبه گروهی فرد - اجتماعی	۲۲/۰۵	۲/۱۷	۱۵	۲۶	۳۲۲
یکپارچگی گروهی - وظیفه‌ای	۲۲/۴۴	۲/۳۷	۱۴	۲۸	۳۲۲
یکپارچگی گروهی - اجتماعی	۱۶/۵۵	۲/۴۳	۸	۲۰	۳۲۲

با توجه به جدول، از میان مؤلفه‌های انسجام گروهی بالاترین میانگین به یکپارچگی گروهی - وظیفه‌ای اختصاص دارد و یکپارچگی گروهی - اجتماعی کمترین میانگین را دارد. در جدول شماره ۲ و ۳، آزمون t مستقل برای مقایسه میانگین‌های متغیر انسجام گروهی و اثربخشی در دو گروه مستقل دختر و پسر مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول ۲. آزمون t مستقل برای مقایسه میانگین انسجام گروهی دختران و پسران

جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	t	درجه آزادی	سطح معنی داری
پسر	۱۸۷	۷۹/۰۱۳۷	۸/۱۸۰۷۱	-۱/۱۷۴	۳۲۰	۰/۲۴
دختر	۱۳۵	۷۷/۸۳۵۱	۶/۸۰۴۸۴			

نتایج آزمون t مستقل نشان می‌دهد که بین میانگین انسجام گروهی در دو گروه دختران و پسران در سطح معناداری ۰/۰۵: تفاوت معنی داری وجود ندارد.

جدول ۳. آزمون t مستقل برای مقایسه میانگین اثر بخشی دختران و پسران

جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	t	درجه آزادی	سطح معنی داری
پسر	۱۸۷	۱۲۹/۷۴	۱۴/۱۱۹۲۲	- ۱/۸۸۳	۳۲۰	۰/۰۶۱
دختر	۱۳۵	۱۲۶/۵۸	۱۰/۵۶۴۱۲			

نتایج آزمون t مستقل نشان می دهد که بین میانگین اثربخشی در دو گروه دختران و پسران در سطح معناداری ۰/۰۵ : تفاوت معنی داری وجود ندارد.

در جداول ۴، ۵ و ۶ ضرایب همبستگی بین دو متغیر انسجام گروهی و اثربخشی در تیم، ابتدا در کل و در ادامه با تفکیک گروه ها به دختر و پسر و در نهایت با در نظر گرفتن مؤلفه های انسجام گروهی در سه سطح، گروه دختران، پسران و مجموع آنها به تفکیک ارائه شده است.

جدول ۴. نتیجه ضریب همبستگی بین انسجام گروهی و اثربخشی کل دانشجویان

تعداد	سطح معنی داری	r	متغیر
۳۲۲	* ۰/۰۰۱	۰/۷۳۱	انسجام گروهی و اثر بخشی

* p<0.01

با توجه به جدول ۴، بین انسجام گروهی و اثربخشی دانشجویان دختر و پسر با ضریب همبستگی ۰/۷۳۱ و سطح معناداری ۰/۰۵ : همبستگی مستقیم معنی داری وجود دارد. (r=۰/۷۱۳, p=۰/۰۰۱)

جدول ۵. نتایج ضریب همبستگی بین انسجام گروهی و اثربخشی دختران و پسران

تعداد	سطح معنی داری	r	جنسیت	متغیر
۱۸۷	* ۰/۰۰۱	۰/۸۷۰	پسر	انسجام گروهی و اثر بخشی
۱۳۵	* ۰/۰۰۱	۰/۷۱۳	دختر	انسجام گروهی و اثر بخشی

* p<0.01

با توجه به نتایج جدول ۵، بین انسجام گروهی و اثربخشی دانشجویان پسر با ضریب همبستگی ۰/۸۷۰ و سطح معناداری ۰/۰۵ : همبستگی و رابطه مستقیم معنی داری وجود دارد (r=۰/۸۷۰, p=۰/۰۰۱) (= همچنین بین انسجام گروهی و اثربخشی دانشجویان دختر با ضریب همبستگی ۰/۷۱۳ و سطح معناداری ۰/۰۵ : نیز همبستگی مستقیم معنی داری وجود دارد (r=۰/۷۱۳, p=۰/۰۰۱).

جدول ۶. نتایج ضریب همبستگی بین مولفه‌های انسجام گروهی و اثربخشی دانشجویان

متغیر	جنسیت	r	سطح معنی داری	تعداد
جاذبه گروهی فرد_ وظیفه ای و اثربخشی	کل	۰/۵۹۴	* ۰/۰۰۱	۳۲۲
	پسر	۰/۷۰۶	* ۰/۰۰۱	۱۸۷
	دختر	۰/۳۹۴	* ۰/۰۰۱	۱۳۵
جاذبه گروهی فرد _ اجتماعی و اثربخشی	کل	۰/۶۶۵	* ۰/۰۰۱	۳۲۲
	پسر	۰/۷۳۷	* ۰/۰۰۱	۱۸۷
	دختر	۰/۴۸۵	* ۰/۰۰۱	۱۳۵
یکپارچگی گروهی _ وظیفه ای و اثربخشی	کل	۰/۵۹۵	* ۰/۰۰۱	۳۲۲
	پسر	۰/۷۳۰	* ۰/۰۰۱	۱۸۷
	دختر	۰/۳۳۵	* ۰/۰۰۱	۱۳۵
یکپارچگی گروهی _ اجتماعی و اثربخشی	کل	۰/۵۸۳	* ۰/۰۰۱	۳۲۲
	پسر	۰/۶۹۵	* ۰/۰۰۱	۱۸۷
	دختر	۰/۴۲۰	* ۰/۰۰۱	۱۳۵

* p<0.01

براساس نتایج حاصل از جدول ۶ و با توجه به ضرایب همبستگی مشاهده شده، در سطح ۰/۰۱: همبستگی مستقیم معنی داری بین جاذبه گروهی فرد - وظیفه ای، جاذبه گروهی فرد - اجتماعی، یکپارچگی گروهی - وظیفه ای و یکپارچگی گروهی - اجتماعی با اثربخشی در کل دانشجویان و همچنین در گروه پسران و دختران وجود دارد.

بحث و نتیجه گیری

بررسی یافته‌های تحقیق بیانگر وجود رابطه مستقیم معنی دار بین انسجام گروهی و اثربخشی شرکت کنندگان در رشته‌های تیمی المپید ورزشی می‌باشد. نتایج تحقیق حاضر با یافته‌های پژوهش رضانی نژاد و همکاران (۱۳۸۸) همسو می‌باشد که در آن نتایج تحقیق حاکی از وجود رابطه معنی دار بین انسجام بالا با اثربخشی تیمی است. بنابراین ورزشکارانی با انسجام - تکلیف بالا، تیم خود را در سطح بالایی از اثربخشی تیمی می‌بینند. در کل یافته به وجود رابطه معنی دار بین انسجام گروهی و اثربخشی جمعی اشاره می‌کنند.

در همین راستا یافته‌های پژوهش زاکارو و همکارانش (۱۹۹۵) نشان می‌دهد که اثربخشی جمعی می‌تواند پیش‌بینی کننده انسجام وظیفه باشد. کزوب و مکدائل (۲۰۰۰)، هیزو و همکارانش (۲۰۰۶) و روناین (۲۰۰۴) نیز به این نتیجه رسیدند که رابطه مثبت و معنی داری میان انسجام وظیفه و اثربخشی تیمی وجود دارد. لاورز (۲۰۰۷) نیز در زمینه ورزش‌های

تیمی، رابطه معنی داری را بین انسجام گروهی، خلق و خوی مثبت و عملکرد ورزشی گزارش میکند. همچنین نتایج این پژوهش با تحقیقات براولی، کارون و ویدمایر (۱۹۸۵)، مبنی بر اینکه افراد عضو در گروه های منسجم تر، میزان بالایی از روحيات و ویژگی های مثبت را دارند و هم عضویت در گروه، باعث افزایش این ویژگی ها می شود، همخوانی دارد.

نتیجه دیگر این تحقیق بیانگر عدم وجود تفاوت معنی دار بین انسجام گروهی در دو گروه پسران و دختران می باشد. رضانی زاده و همکاران (۱۳۸۸) و حسینی کشتان (۱۳۸۶) نیز در تحقیق خود به این نتیجه دست یافتند که تفاوت معنی داری بین انسجام گروهی (انسجام تکلیف و اجتماعی) تیم های موفق و ناموفق وجود ندارد. همچنین از میان مؤلفه های انسجام گروهی یکپارچگی گروهی - وظیفه ای دارای بیشترین میانگین و یکپارچگی گروهی - اجتماعی دارای کمترین میانگین می باشند و نتایج حاصل از مقایسه اثربخشی نیز در دو گروه نشان می دهد که هیچ رابطه معناداری بین دو گروه دختران و پسران وجود ندارد.

از یافته های دیگر این تحقیق، بررسی میزان همبستگی بین ریز متغیر های انسجام گروهی با اثربخشی در تیم و همچنین مقایسه آن ها در دو گروه دختران و پسران و در کل بوده است. نتایج حاکی از آن است که بین جاذبه گروهی فرد - وظیفه ای و اثربخشی در کل و همچنین در گروه پسران و دختران رابطه معنی دار وجود دارد. ($p < 0.05$) از دیگر یافته ها در این باره تحقیق لاورز (۲۰۰۷) درباره وجود رابطه معنی دار بین جاذبه به گروه - تکلیف و قدرت روانی است. شمسایی و همکاران (۱۳۸۵) نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که بیشترین نمرات ادراک شده ورزشکاران گروه موفق از ابعاد مختلف انسجام، به انسجام تکلیف تیم مربوط است.

از دیگر متغیر های انسجام گروه جاذبه گروهی فرد - اجتماعی است که، نتایج بر حسب جدول ۶ نشان دهنده این است که در هر دو گروه دختر و پسر و همچنین در مجموع گروه ها، رابطه معنی داری بین جاذبه گروهی فرد - اجتماعی و اثربخشی وجود دارد. ($p < 0.05$) لاورز (۲۰۰۷) نیز در تحقیق خود به وجود رابطه معنی دار بین جاذبه به گروه - اجتماعی و قدرت روانی دست یافته است. شمسایی و همکاران (۱۳۸۵) نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که بیشترین نمرات ادراک شده ورزشکاران گروه کمتر موفق یا ناموفق از ابعاد مختلف انسجام، به انسجام اجتماعی تیم مربوط است.

نتیجه دیگر در این باره مربوط است به رابطه یکپارچگی گروهی - وظیفه ای و اثربخشی، که باتوجه به داده های جدول ۶، رابطه معنی دار بین این دو متغیر وجود دارد. ($p < 0.05$).

در مورد ریز متغیر یکپارچگی گروهی - اجتماعی و رابطه آن با اثربخشی، بر حسب نتایج جدول

می‌توان گفت که ارتباط معنی‌داری بین یکپارچگی گروهی - اجتماعی و اثربخشی در هر سه سطح گروه دختران، پسران و مجموع آن‌ها وجود دارد. ($p < 0.05$).

در نهایت نتایج نشان داده‌اند که رابطه تمامی مؤلفه‌های انسجام گروهی با اثربخشی، در گروه پسران بالاترین میزان همبستگی را دارد. محدودیت

۱. داشتن محدودیت زمانی در تکمیل پرسشنامه‌ها.

۲. عدم همکاری بعضی ورزشکاران در تکمیل پرسشنامه.

۳. حالت روانی ورزشکاران در حین پر کردن پرسشنامه که خارج از کنترل محقق بود.

پیشنهادات کاربردی

۱. از آنجا که سابقه و آشنایی بازیکنان با یکدیگر تاثیر قابل توجهی بر انسجام گروهی دارد، لذا به مربیان پیشنهاد می‌شود که برای شرکت در مسابقات تا آنجایی که می‌توانند اسکلت اصلی تیم را حفظ کنند و از تغییرات عمده خودداری کنند.

۲. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که در رشته‌های تیمی بین انسجام گروهی و اثر بخشی تیمی رابطه مستقیم معنی‌داری وجود دارد لذا پیشنهاد می‌شود که مربیان با قدردانی و تعیین عملکرد بازیکنان و شفاف نمودن نقش بازیکنان در تیم و توجه به نیازهای بازیکنان و ایجاد اهداف روشن و رعایت سایر شرایط لازم برای افزایش انسجام اجتماعی و انسجام تکلیف در تیم کوشش نمایند.

منابع

۱. انشل، مارک اچ. (۱۳۸۰). "روانشناسی ورزش از تئوری تا عمل". ترجمه سید علی اصغر مسدد. انتشارات اطلاعات.
۲. بخششی هریس، مهدی. (۱۳۹۰). "رابطه بین کارآمدی مربی و انسجام گروهی در تیم‌های والیبال لیگ برتر ایران". پایان‌نامه کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تهران.
۳. حسینی کشتان، میثاق. (۱۳۸۶). "ارتباط بین سبک رهبری مربیان و انسجام تیمی تیمهای فوتبال لیگ برتر ایران". پایان‌نامه کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه گیلان.
۴. رضوانی نژاد، رحیم. حسینی، میثاق. بنار، نوشین. محدث، فاطمه. (۱۳۸۸). "رابطه سبک

- های رهبری با انسجام گروهی و موفقیت تیم های والیبال دانشجویان دختر دانشگاه های آزاد اسلامی". نشریه مدیریت ورزشی، شماره ۶- ص ص ۴۶-۲۹.
۵. سپاسی، حسن. نوربخش، پروین. داوودی، بابک. (۱۳۸۵). "مقایسه نگرش مربیان و ورزشکاران لیگ برتر و غیر برتر درباره جایگاه مشاور و روان شناسان ورزش و رابطه آن با موفقیت ورزشی". نشریه المپیک، شماره ۳۵. ص ص ۷۹-۷۱.
۶. شمسایی، نبی. خانی، نادر. یوسفی، بهرام. (۱۳۸۵). " رابطه بین ابعاد رفتار رهبری مربیان با انسجام گروهی و عملکرد تیم های حاضر در مسابقات لیگ برتر فوتبال نوجوانان ایران (۱۳۸۵)". نشریه پژوهش در علوم ورزشی، شماره ۲۲، ص ص ۱۵۱-۱۳۱.
۷. لاری، ام، لیث. (۱۳۸۰). "مدیریت ورزشی". ترجمه هاشم کوزه چیان، چاپ اول، تهران، انتشارات دانش افروز.
۸. مرادی، محمد رضا. کوزه چیان، هاشم. احسانی، محمد. جعفری، اکرم. (۱۳۸۳). " رابطه سبک رهبری مربیان انسجام گروهی بازیکنان در تیم های بسکتبال باشگاه های لیگ برتر" نشریه حرکت، شماره ۲۹، ص ص ۱۶-۵.
۹. مرادی، محمدرضا. (۱۳۸۳). بررسی ارتباط بین سبک رهبری مربیان با انسجام گروهی بازیکنان در تیم های بسکتبال لیگ برتر باشگاه های کشور". پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تربیت مدرس تهران.
10. Bateman, B & Wilson ,F,C. (2002). Team effectiveness – development of audit questionnaire". Journal of Management Development, Vol.21 Iss:3 pp.215 –26.
11. Carron, A, V & Bry, S, R & Eys, M, A. (2002). "Team cohesion and team success in sport". Journal of Sport Sciences, Vol. 20, Iss. 2, PP: 119-26.
12. Carron, A, V & Colman, M, M & Wheeler, J. (2002). "Cohesion and performance in sport: A meta analysis". Journal of sport & exercise psychology, No. 24, PP: 168-88.
13. Carron, A, V & Shapcott, K, M & Sh. M. (2007). "Group cohesion in sport and exercise": past, present and future by: Beauchamp, Mark. R and Eys, Mark ,A. Group dynamics in exercise and sport psychology, Routledge, PP: 117-40.
14. Festiger, L & Schachter, S & Back, K. (1963). "Social pressure in informal groups" a study of human factors in housing, Stanford, Calif.: Stanford University Press.

15. Ghezel Soflu, H& Esfahani, N.(2011) “The relationship between conceptual imagery, team efficiency and performance in amateur and professional volleyball players”. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*,No. 30 ,PP:2369 –73.
16. Heuz E, J,P,& Sarrazin,J, P & Masiero, M, Raimbault, N & Thomas, J,P.(2006). “The Relationships of Perceived Motivational Climate to Cohesion and Collective Efficacy in Elite Female Teams”. *Journal Of Applied Sport Psychology*, No. 18, PP: 201–18.
17. Heuze, J. P & Raimbault, N& Fontayne, P.(2006). “Relationships between cohesion, collective efficacy and performance in professional basketball teams: An examination of mediating effects”. *Journal of Sports Sciences*, Vol. 24, PP: 59-68.
18. Kozlowski,S,W,J & Bell,B,S.(2003). “Work group and teams in organizations”. In W.C.Borman, D.R.Ilgen and R.J.Klimoski(Eds.),*Handbook of psychology:Industrial and organizational psychology*,Vol.12,PP:333-375,London:wiley.
19. Kozub, S & McDonnell, J. (2000). “Exploring the relationship between cohesion and collective efficacy in rugby teams”. *Journal of Sport Behavior*, Vol. 23, PP: 120-129.
20. Lowether, j & Lane, A.(2007). “Relationships between mood, cohesion and satisfaction with performance among football players”. *Journal of sport psychology*, Vol. 20, PP: 56-64.
21. Owen, W, F. (1985). “Metaphor analysis of cohesiveness in small discussion groups”. *Small group behavior*, Vol.16, No. 3, PP: 415-24.
22. Pritchard,D.(1992). “Organizational productivity”. In Dunnette ,M,D & Hough,L,M.(Eds.),*Handbook of industrial and organizational psychology*,Vol.3,Palo alto:Consulting psychologists press,PP:443-71.
23. Ramzaninezhad, R& Hoseini Keshtan,M & Dadban Shahamat,M & Shafiee Kordshooli , S.(2009). “The relationship between collective efficacy, group cohesion and team performance in professional volleyball teams”. *Brazilian Journal of Biomotricity*, Vol. 3, No. 1, PP: 31-39, (ISSN 1981-6324).
24. Ronayne, L, S. (2004). Effects of coaching behaviors on team dynamics: How coaching behaviors, influence team cohesion and collective efficacy over the course of a season, Master of Science in sport studies”. *Physical education, health, and sport studies*, Miami University.
25. Smith, D & Bar-Eil, M. (2007). “Youth peer relationships in sport”. In S.Jowett. & D.Lavallee (Eds). *Social psychology in sport* (pp.41-54).

26. Widmeyer, W.N & Brawely, L.R & Carron, A.V. (1985). "The measurement of cohesion in sport teams": The group Environment Questionnaire. London, Ontario: Sports Dynamics.
27. Zaccaro, S. J & Blair, V & Peterson, C & Zazanis, M. (1995). "Collective efficacy in J. Maddux (Eds.), Self-efficacy, adaptation and adjustment". New York: Plenum, PP: 305-328.
28. Zaccaro, S & McCoy, M.C. (2006). "The effects of task and interpersonal cohesiveness on performance of a disjunctive group task". Journal of applied social psychology, 18(10), PP: 837-51.

پروپوزیشن گاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی